

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Bădnățana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Cămpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chișeteiana, Codreana, Comuna, Concordia, (T-Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugirana, Decebal Detunata, Doina, Drăganul, Dundreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănișterul, Hașegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf), Iulia, Lăpușana, Ligeșiana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoitul, Nera, Noiana, Olteana, Oranciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cocova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ilva-mare), Rîureana (Cap. Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Selăgeana, Sentinela, Șercășiana, Silvania, Șotmușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnăveana, Țibleșana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sănmărtin), Vulturul, (Tâșnad), Zărândeana, Zăgneana.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 ileri.

Funcționarii de bancă afară de birou.

Poate că nici la alte neamuri — cel puțin aici în Ungaria — rolul social-cultural și politic al funcționarilor de bancă și comerciali, preste tot, nu este așa de însemnat, ca să corespundă importanței economice netăgăduite a acestei clase de oameni muncitori. Acest lucru este însă special la iveală la noi Români. Funcționarii noștri de bancă, câteva sute, de abia sunt cunoscuți afară de birourile lor. Excepțiuni prea rari.

În afacerile noastre bisericesti, politice, culturale etc. funcționarii noștri apar de regulă numai pentru a nu se putea zice, că nu s'a ținut seamă de ei. Sau, dacă li se face loc la un post sau rol mai de seamă, atunci de sigur că e vorba de un astfel de loc, unde trebuie muncit fără remunerații, diurne etc. și cu ceva cunoștințe din branșa comercială.

Explicarea acestui fapt o aflăm parte în aceea, că classa noastră, a funcționarilor de bancă români este încă tină, neînchegată. Se luptă încă cu greutatea începutului și funcționarii își caută mai mult de interesele lor particulare, decât să-și bată capul cu rolul ce ar trebui să-l aibă classa funcționarilor noștri de bancă, ca atare. Dar mai sunt apoi și alte motive, cari ne stau în cale nouă funcționarilor de bancă români de a ne validă într'un mod mai corespunzător afară de birou. Nu se ține cont de noi în viața noastră pu-

blică românească, deoarece noi n'am știut, sau n'am putut încă până acum să ne facem indispensabili. „N'am știut”, aceasta este ușor de înțeles, dacă ne gândim că suntem — precum am arătat și mai sus — o classă tineră de muncitori, răsleață și fără legături între olaltă, fără experiențe și fără conducători. Mai ales fără conducători! Aceia cari ar fi să fie conducătorii noștri naturali, de regulă — de ce n'am spune-o — nu sunt egali cu noi și nu au aceleași interese cu noi. Directorii noștri de bancă, cei mai mulți sunt întâiu advocați, protopopi, preoți și diverși pensioniști și numai în al doilea rând directori de bancă. „N'am putut” să ne afirmăm ca elemente indispensabile în viața noastră publică, la aceasta au contribuit și contribuesc mai multe. Trebuie să mărturisim mai întâi aceea, că după starea reală a lucrurilor prea puțini dintre noi intră în viața practică înarmați cu cunoștințe generale mai largi și tot așa de puțin sunt poate între noi aceia, cari ulterior să caute a-și înmulți cunoștințele pe vre-o cale oarecare și a se perfecționa cel puțin în branșa lor. Deasemenea cei mai mulți dintre noi am intrat și intrăm în praxă la o etate de tot prea fragedă, 18—20 ani, decât ca să putem lua asupra noastră cine știe ce sarcini sau officii sociale etc. Aceasta este poate una dintre cele mai grave cauze și de sigur pentru noi cea mai dureroasă că rolul nostru afară de birou este așa de neînsemnat.

Dar n'am putut și nu putem să ne validăm și din cauza officului nostru. După natura lucrului suntem prea strict și intensiv legați de officiu. Potrivit principiilor comer-

ciale generale, o bancă, ca instituție comercială trebuie să fie la dispoziția publicului, care o caută. Interese materiale adeseori destul de mari pot fi alterate prin aceea, că la un moment dat banca nu poate servi pe unii, sau alții dintre clienții săi. Cu alte cuvinte funcționarii de bancă numai cu greu își pot părăsi oficiul lor, — chiar și numai pe timp mai scurt, — spre a îndeplini funcții sociale etc.

Cu toate acestea ar fi oricine nedrept dacă ar tăgădui importanța clasei funcționarilor de bancă la noi și în special dacă nu ar recunoaște serviciile reale, de interes obștesc, pe cari le-ar putea aduce funcționarii noștri de bancă afară de birou, dacă li s'ar da ocaziune. Astfel în direcțiunile și mai ales în comitetele de supraveghiere ale băncilor noastre, apoi în viața noastră bisericească, precum și în toate societățile noastre economice culturale etc. cari și acestea toate au și o parte economică, nu cea mai neînsemnată. Dar încă ceva. Azi după ce o mare parte a clasei noastre inteligente: învățătorii, preoții etc. au mâinile legate sau cel puțin au pierdut mult din independența lor de acțiune în chestiuni de ale noastre de interes public, funcționarii de bancă sunt chemați să umple un gol foarte simțit în organizarea pe toate terenele a poporului nostru, deoarece ei sunt încă până acum independenți. De acest lucru ar trebui să țină seamă aceia, cari azi conduc destinele neamului nostru, iar funcționarii noștri înșiși ar trebui să pretindă — deocamdată fiecare în cercul său de activitate — locul ce li se cuvine în viața noastră publică, conform numărului lor și importanței branșei, căreia îi aparțin. În același timp să caute funcționarii noștri a se înarmă pe toate căile și prin toate mijloacele cu cunoștințe generale temeinice și a se interesa de aproape de toate chestiunile noastre mai de seamă, silind astfel societatea să țină cont de ei spre binele și folosul tuturor.

Funcționar.

Reforma institutelor de bani.

În legătură cu cele publicate în numărul nostru ultim asupra anchetei, ținută la 1 crt. în chestiunea controlului la institutele de bani, iată proiectul de rezoluție prezentat anchetei, și ridicat de aceasta la valoare de conclus.

Ancheta enunță 1. Că în principiu află de corectă și necesară înlăptuirea reformei institutelor de bani pe cale legislativă, dar numai atunci și numai în acel mod, ca această reformă să nu împiedice libera dezvoltare a institutelor de bani și să nu se valideze nici un fel de dispoziții, cari ar atinge autonomia

institutelor de bani, proprie a asigură dezvoltarea sănătoasă a acestora.

2. Că activitatea comitetului de supraveghiere, chemat a controla administrația și contabilitatea întreprinderilor obligate la dare de seamă publică nu este suficientă; de aceea în interesul consolidării vieții noastre economice consideră de o necesitate imperativă, ca pentru controlul permanent și priceput al administrației și contabilității institutelor obligate la publicitate să se institue un organ nou: în forma instituției revizorilor independenți și cu responsabilitate personală; în scopul acesta află de necesar, ca să se enunțe pe calea legislației, că administrația și contabilitatea institutelor de bani obligate la publicitate sunt a se revizui din timp în timp prin astfel de revizori-experti. Timpul pentru punerea în vigoare a unei astfel de legi însă ar trebui fixat așa, ca în interval să poată fi format numărul recerut de revizori.

3. Că pentru realizarea practică a instituției revizorilor, amintită mai sus, trebuie creată de urgență o instituție, care se poată forma un corp de revizori la nivelul recerut, cărora să li se poată încredința cu toată liniștea aceasta importantă problemă de interes public; pe când chestia formării revizorilor ancheta o consideră de una din problemele principale ale „Asociației revizorilor ungari”. (Magyar Revizori Szövetség).

4. Că pentru înlăptuirea instituției revizorilor, obligatoare conform legii, este de dorit ca institutele de bani să facă cât mai adeseori uz de serviciile revizorilor „Asociației revizorilor ungari”, ca astfel deoparte aceasta instituție să prindă tot mai mult rădăcini în praxă, iar de altă parte, ca atunci, când chestia va ajunge să se reguleze prin lege să stea la dispoziție destule experiențe practice pe acest teren. În acest scop ancheta află de necesar, ca Asociația revizorilor să desvoalte o propagandă socială cât mai intensivă în interesul revizorilor facultative și în o formă potrivită institutele mari din Budapesta să fie rugate ca în sfera lor de competență să promoveze și ele în mod practic chestia revizorilor; asemenea să fie rugate a face propagandă pentru încetățenirea instituției revizorilor și camerele de comerț și industrie din țara întregă.

Un moment de sinceritate.

Deunăzi a apărut în „Pesti Napló” un articol intitulat „A román bankok politikája” a cărui autor aduce acuze grave băncilor române crezând că prin aceasta își va câștiga „merite patriotice”. Se vede că nici acestea nu prind totdeauna și chiar și contrarii noștri trebuie să recunoască nedreptatea acuzelor aduse. Așa vedem că o foaie financiară „Erdélyi Pénzvillág”, care e condusă cu siguranță de oameni mai pricepuți în afaceri de bancă decât autorul articolului din „Pesti Napló”, publică în numărul apărut la 1 Noembrie următoarele: „Într'un număr recent al ziarului „Pesti Napló” a apărut un articol intitulat „A román bankok politikája”, care condamnă grav activitatea băncilor române.

Noi, cari înregistrăm întâmplările dela institutele de bani ardeleni și ne spunem părerea asupra lor, trebuie să trecem peste stavilele, cari despart naționalitățile de noi în privința politică și socială și fiind-că noi

voim să ne păstrăm în fieștecare caz obiectivitatea credem de trebuincios, ca să reducem și afirmațiunile articolului amintit la adevărata lor valoare. Dacă cineva judecă nepreocupat activitatea comercială a băncilor române atunci trebuie să recunoască, că e în multe privințe multumitoare, ba chiar mergem mai departe și constatăm, că în ce privește culanța și simțul comercial stau adeseori mai presus de noi. Referitor la afirmarea, că băncile române lucră cu procente nedescris de mari, avem de a observa că *durere* nu ar putea lucră cu așa procente mari, dacă institutele noastre de bani nu ar fi mai scumpe cu 1—2%. Cum s'ar putea explica altcum faptul, că „Albina” are în sate curat săcuiești plasări considerabile?

Articolul numit afirmă mai departe că băncile române ar face politică de dividendă. Cea mai bună desmintire în privința aceasta ne-o dau dările de samă anuale ale institutelor de bani, din cari scoatem câteva date. „Bihoreana” a plătit acționarilor după un capital social de Cor. 1.200,000 numai Cor. 84,000, adică 7%, „Parsimonia” 8%, Porumbăceana 8% etc. Restul venitului curat îl folosesc pentru scopuri culturale și filantropice. Aici iarăși cu părere de rău trebuie să vedem, că în privința aceasta găsim în rândul prim băncile săsești, apoi urmează cele românești și numai la sfârșit cele ungurești. Cauza tendinței de a înființa cât mai multe bănci nouă, care se observă și la Români, nu este a se căuta numai în dorul de validitate individuală și de câștig, ci trebuie să constatăm, că înființările de bănci dese și de cele mai multeori nemotivate sunt urmările unei anomalii economice, care bântue *țara întreagă*. Contra acestei tendințe nu luptă numai „Péozntézetek Országos Egyesülése” și întreaga opinie publică maghiară, ci și societatea băncilor române „Solidaritatea” a luat poziție contra acesteia. În sfârșit ca dovadă cât de mici sunt remunerațiunile personale și că pentru aceasta nu merită imputări, să servească datele următoare:

„Speranta” institut de credit și economii, 2 dat tantiema la 17 inși cu totul 150 Coroane. „Brădetul” la 15 inși 1501 Coroane, iar „Oraviciiana” la 27 inși 5525 Cor.

Cumpănind toate acestea ar trebui să ne străduim a lua concurența nobiă cu institutele de bani naționaliste, iar nu prin bagatelizarea activității lor să le atacăm pe nedrept.

Iată o constatare, care sigur nu din dragostea față de noi s'a făcut, ci e numai o recunoaștere a adevărului, pe care alții din diferite motive voiesc să-l acopere. Atragem atenția D-lui Farkas Pál asupra acestor rânduri, cari nu s'au scris de un om interesat în cauză, ci de unul, la care e mai tare simțul de adevăr, decât ura politică, șovinismul și vânarea după popularitate.

Falimentul băncii „Nagyapolcsányi takarékpénztár egyeslet”.

Cercurile financiare și opinia publică a țării sunt iarăși viu agitate de un faliment recent, de falimentul băncii „Nagyapolcsányi takarékpénztár egyeslet” din Nagyapolcsány, bancă întemeiată la 1869 cu capital de K 200,000. Acordarea prea ușuratică de credit la membrii direcțiunii proprii, la membrii comitetului de supraveghiere și funcționarilor institutului, precum și o întreprindere industrială a societății au fost considerate la început drept cauză a falimentului. Precum s'a constatat însă ulterior conducătorii au comis și fraude mari încât procuratura s'a văzut îndemnată a ordona sequestrul criminal și a sequestră toate registrele societății. Dificultățile constatate de experți se urcă la mai mult de K 2¹/₂ milioane.

Cercetările de pân' acum au dovedit, că conducătorii societății falite au manipulat cu libele de depozit fictive, pe cari le-au amanetat pela diferite bănci din ținuturi mai depărtate, între cari și la bănci maghiare din Ardeal. Portofoliul cambial se cifrează cu K 2 milioane și mai bine, față de care datoria fabricii de spirt finanțată de societate se urcă la K 1.900,000 din care peste K 1.600,000 sunt acoperite cu cambii. Acestea însă sunt de valoare îndoielnică, nefiind protestate la timp; asemenea este dubie pretensiunea ce figurează în bilanțul societății aub titlul „Lombard” fiind amanetate la banca falită preste 400 acții ale fabricii de spirt întemeiată tot de conducătorii băncii și finanțată de aceasta.

Administrația și controlul au fost cât se poate de neglijente, registrul cassa adeseori nu se încheieă săptămâni dearândul și comisarii de zi se arătau pela institut numai de tot rar, încât a lipsit chiar și controlul minimal, ce-l pot exercia acești comisarii de zi. Astfel apoi directorul omnipotent a putut chivernisi averea societății și capitalurile străine încredințate băncii, după buna sa chibzuală în folosul său propriu și a soților sei, cei mai mulți deaproape înrudiți unii cu alții.

Stările patriarcale, ce au domnit la institutul falit și neorientarea chiar și a celor mai apropiați de aceasta societate, nimic nu o dovedește mai bine decât faptul, că câteva săptămâni înainte de a se declara insolvența însuși casierul principal, totodată și membru în direcțiune și-a plasat o însemnată parte a averii sale la banca acum falită.

Cazul băncii „Nagyapolcsányi takarékpénztár egyeslet” este noua dovadă cât de necesară este introducerea controlului obligator extern la bănci, mai ales la băncile maghiare, unde falimentele sunt la ordinea zilei, și cât de salutară este activitatea revizorilor noștri experți în sinul băncilor noastre, unde cazuri ca cel dela Nagyapolcsány sunt aproape eschise.

Cele două asociații regnicolare de institute de bani din capitală vor trebui și ele să treacă cât mai curând dela controlul facultativ la cel extern obligator, fiind aceasta unul din mijloacele cele mai eficace pentru prevenirea și împuținarea abuzurilor de felul celor constatate la „Nagyapolcsányi takarékpénztár egyeslet”.

Cât cheltuiesc Românii în străinătate?

Cunoscutul economist Domnul *Nicolae Xenopol*, directorul revistei „Le Mouvement Economique”, publică în Nr. 1 al noii reviste lunare „Țara Nouă” de sub direcția sa o interesantă dăre de seamă asupra sumelor, ce cheltuiesc Românii din Regat în străinătate, în cea mai mare parte pentru scopuri neproductive.

După datele publicate de d-l Xenopol plățile făcute peste frontarii sau sumele luate în fiecare an din România de străini se pot cifra astfel:

Anuitățile datoriei publice	Lei	80 000.000
Obligațiuni comunale și județene	”	5 000,000
Scrisuri fonciare urbane și rurale.	”	3.000,000
Acțiuni ale Băncii Naționale, Acțiuni ale Societăților financiare (Bănci, Societăți de asigurare).	”	7.000,000
Acțiuni ale societăților industriale (Petrol, zahăr, păduri).	”	10.000.000
Sumele luate de antreprenori și comercianți	”	3.000,000
Sumele luate de lucrători (italieni, bulgari), etc.	”	12.000.000
	Total Lei	120.000,000

Suma aceasta trebuie adăugată la cifra importului și se va afla aproximativ suma valorilor, ce trec peste graniță.

Mai trebuie apoi adăugate la aceasta cifră sumele cheltuite de Români în străinătate.

La cât se ridică această cifră?

E foarte greu de a stabili în mod exact.

Să știe că mulți proprietari mari români domiciliază în străinătate; de asemenea se știe că unii străini, domiciliați peste frontarii posedă întinse moșii în România.

După un raport al ministerului de finanțe din 1906, veniturile acestor proprietari se ridicau atunci la 4.741.143 lei. Dela aceea epocă unele moșii, cu deosebire din acele deținute de străini, au fost vândute; în schimb valoarea moșiilor și arendelor s'au urcat, așa încât cifra totală trebuie să fi rămas aproape identică.

După informațiunile pe cari le-am cules, la diferitele Universități din Austria, Germania, Belgia și Franța, studiază aproape 1000 de Români. Dacă vom lua o medie de 4.500 lei de fiecare student, ajungem la cifra de 4.500.000 lei, cifră desigur inferioară realității.

Mai putem adăuga încă cel puțin 500 elevi și eleve prin liceele și pensionatele străine, pentru care putem compta încă 2 000 000 lei.

Sumele cheltuite în consultații medicale 1.000.000.

Sumele cheltuite de Români la băile din străinătate; peste 4000 de Români frecventează în fiecare an aceste băi, așa încât comptând cel puțin 3000 lei de fiecare ajungem la un total de 12.000.000 lei.

Sumele cele mai considerabile sunt reprezentate însă de cheltuelile făcute de Români în străinătate în simple călătorii de petrecere. Paris, Nizza, Monte-Carlo, Elveția ne iau în fiecare an 10—15 milioane.

Totalul acestor cheltueli se ridică la cifra fantastică de minimum 30.000.000!

Neapărat că nu toate aceste cheltueli sunt improductive. O parte din sumele cheltuite de studenți se traduc în foloase reale pentru țară, de asemenea

și o bună parte din sumele cheltuite pentru căutarea sănătății nu pot fi considerate ca improductive. Dar tot ce s'a cheltuit pentru un învățământ, care se poate dobândi în țară, tot ce s'a risipit în călătorii de agrement, sunt energii pierdute în mod absolut improductiv. Dacă am socoti numai la jumătate din cele 30.000.000, numărul, care iese din țară fără nici un folos, putem să ne dăm seama de risipa colosală de capitaluri ce se face peste frontarie, în dauna bogăției țării. În zece ani aceste cheltueli improductive reprezintă 150 000,000 de lei. Câte foloase nu ar trage țara noastră dacă acești bani ar fi utilizați în agricultură, în comerț, în industria noastră națională.

Nimeni nu poate pretinde ca toate aceste sume să fie cheltuite în țară, căci nicăeri nu se poate pune frâu dorinței oamenilor de a călători în țară străine fie și fără nici un folos. Dar e o măsură în toate. Relativ cu alte națiuni, și fiind dată starea noastră materială, Români călătorește în număr prea mare și cheltuiesc în mod disproportionat cu mijloacele de care dispun. E o boală eminemamente națională aceea de a *părea*, de a-și satisface mai mult vanitatea, decât de a căuta distracții sănătoase ori instructive.

Institutele de bani soc. pe acții din Ungaria în 1909 și 1910.

Conform unor date statistice compuse și publicate de dl *A. Fleischl*, jun. secretarul „Băncii centrale de credit a institutelor financiare ungare soc. pe acții (Magyar pénzüzetek központi hitelbankja r. t.) în anul 1910 au existat în Ungaria în total 1548 de institute financiare ca societăți pe acții (în 1909: 1452), anume 1481 în provincie (în 1909: 1383) și 67 în Budapesta (în 1909: 66). Cele mai multe institute de bani se află în comitatul Torontal anume 98 (în 1909: 93), după care vine Bács-Bodrog cu 92 de institute de bani (în 1909: 90) apoi Timiș cu 84. Pesta (fără Budapesta) cu 81, Bihor cu 56 de institute etc.

În comitatele cu populație românească numărul total al institutelor de bani soc. pe acții este următorul în 1910: Alba inf. 20 (în 1909: 19), Arad 25 (în 1909: 26), Bichiș 16 (în 1909: 24), Bihor 57 (în 1909: 46), Bistrița-Năsăud 19 (în 1909: 16), Brașov 7 (în 1909: 7), Caraș-Severin 49 (în 1909: 45), Cenad 13 (în 1909: 12), Ciuc 14 (în 1909: 12) Cluj 21 (în 1909: 20), Făgăraș 18 (în 1909: 17), Hunedoara 33 (în 1909: 28), Maramurăș 18 (în 1909: 17), Murăș-Turda 10 (în 1909: 10), Sătmar 45 (în 1909: 36), Selagiu 16 (în 1909: 13), Sibiu 23 (în 1909: 22), Solnoc-Dobâca 25 (în 1909: 23), Timiș 84 (în 1909: 78), Târnava mică 6 (în 1909: 6), Târnava mare 16 (în 1909: 15) Torontal 98 (în 1909: 93) și Turda 9 (în 1909: 9).

Totalul *activelor* celor 1548 de institute de bani s'a cifrat în 1910 cu K 10.960,628,000 (în 1909 cu K 9.543,636 000) și anume: Cassa K 117.061,000 (în 1909 K 195.458,000), Efecte publice K 985.050,000 (în 1909 K 859.758.000), Cambii K 3 136,058 000 (în 1909 K 2 737,100,000) Imprumuturi hipotecare K

3.404.587,000 (în 1909 K 3.012.354,000) Obligațiuni K 1.008.376,000 (în 1909 K 927.928,000), Cont-curent K 1.477.284,000 (în 1909 K 1.287.171,000) Avansuri K 520.199,000 (în 1909 K 352.420,000), Realități K 172.413,000, (în 1909 K 150.954,000), Mobiliar K 4.886,000 (în 1909 K 4.721,000) Poziții transitoare K 44.875,000 (în 1909 K 31.990,000) și Diverse K 89.849,000 (în 1909 K 73.773,000).

Pasivele bilanțului general prezintă următoarele cifre: Capital societar K 990.914,000 (în 1909 K 797.548,000), Fonduri de rezervă generale K 378.648,000 (în 1909 K 324.678,000) Fonduri de rezervă speciale K 266.942,000 (în 1909 K 202.247,000). Depozite spre fructificare K 3.758.059,000 (în 1909 K 3.374.419,000) Reescont K 853.556,000 (în 1909 K 727.535,000). Imprumuturi cedate K 32.8695,000 (în 1909 Coroane 267.292,000), Scrisuri fonciare K 3.051.807,000 (în 1909 K 2.729.408,000), Cont-Curent K 1.004.620,000 (în 1909 K 802.559,000). Dividende neridicate Coroane 567,000 (în 1909 K 508,000). Poziții transitorii K 160.780,000 (în 1909 K 143.367,000). Diverse K K 43.800,000 (în 1909 K 24.114,000).

Profitul net realizat de totalitatea institutelor de bani societăți pe acții din Ungaria în 1910 se urcă la K 141.917,000, față de K 156.275,000 în 1909, deci mai puțin cu K 13.358,000. Din totalul de Coroane 141.917,000 cad asupra băncilor din provincie Coroane 72.562,000 și asupra celor din capitală K 69.355,000. Față de 1909 profitul net al celor dintâiu a crescut cu K 9.489,000, pe când al celor din urmă s'a redus cu K 23.857,000.

Vom releva într'unul din numerii noștri viitor câteva date interesante privitoare la comitatele românești.

Perspectivile industriei.

Deși acțiunile întreprinderilor industriale nu și-au putut menține statornic nivelul cel mai înalt al cursurilor notate în anul de față, totuși capitalul manifestă interes deosebit pentru ele. Pedeci temporare opun acestei interesări scumpirile periodice de bani. Dar s-a înrădăcinat părerea în cercuri largi, că acțiunile industriale sunt acele valori, cari oferă speculației terenul cel mai larg, incomparabil mai larg, decât acțiunile băncilor. În fine capitalul nu-și poate considera de problemă exclusivă, ca să-și plaseze economisirile în rente și alte obligații de interese fixe, ci simte trebuința de a esconta și șansele viitorului. De aici cumpărarea în masă a acțiunilor industriale: parte pentru plasări, parte pentru speculații. Experiența ne învață însă, că dezvoltarea nu se face totdeauna neturburată. Trecutul industriei e bogat în întorsături critice și „con-iuncturile mari“ prea adese au avut un sfârșit neplăcut în momente, când cercurile externe nici nu presupuneau că pe orizont se apropie o furtună. Firește pe timpuri bune, când se lasă frâu liber optimismului, celui mai larg, nimeni nu cugetă că medalia are și un revers, ci acuză de îngustime de vederi, de timiditate pe aceia, cari trag încheieri logice din mersul natural al vieții economice și urmăresc cu atenție mișcarea valurilor, cari își au fluxul și refluxul lor.

Considerând starea actuală a industriilor putem constata că, în general, aceasta e indostulitoare.

Industria de fer dispune de comande, cari fac posibilă ocupația internă, Prețurile sunt destul de bune pentru a produce câștiguri considerabile. Totuși în Germania s-au mai operat urcări de prețuri, ori s-au decis pentru începutul anului viitor. Probabil că și în Austria se va discuta chestia, hotărându-se urcarea prețurilor de fierării pentru anul 1912. Hotărîrea aceasta ar fi fără îndoială, apă pe moara anti-carteliștilor. În cercurile parlamentare din Austria domnește un curent puternic contra cartelurilor peste tot, cari ele ar purta vina scumpetei actuale. Deși aici ar fi vorba de o preocupare pripită și neintemeiată, totuși guvernele nu pot trece cu vederea dispozițiile și curentele, cari stăpânesc mai ales majoritățile. Nu le pot trece cu vederea chiar și dacă s-ar pune pe un alt punct de vedere. O „lege penală pentru carteluri“ nu va fi de sigur fructul pertractărilor în comisii, și anchete parlamentare, dar cât timp nu e clar dacă se va ajunge la lege a cartelurilor și — în caz afirmativ — cum va prospicia aceasta: industria nu va scăpa de sentimentul nesiguranței. Acest sentiment se constată și în industria germană de cărbuni, în care domnește temerea că dacă nu va succeda prolongirea sindicatului, Statul va purcede la organizația silită prin legea industriei de cărbuni. Mineritul german numai „tîntă de dorit“ nu ar vedea în desvoitarea aceasta. Din contra, ar considera-o, de sufocare a unui ram din cele mai importante ale industriei.

Nu e secret, că *industriei de zahăr* îi merge splendid, deși — ori mai corect — fiindcă în cea mai mare parte din Europa recolta sfecei nu a reușit. Prețurile zahărului s-au format astfel, încât fabricile au în perspectivă câștiguri însemnate. Dar la Newa pândeste ursul muscal, ca să smulgă câștigurile din mâinile fabricelor. În 16 Oct. s-a deschis Conferința internațională de zahăr în Bruxelles pentru a decide asupra unei propuneri a guvernului rusesc, de a se acorda Rusiei un contingent neasămănat mai mare de exportatiune, decum i-s'a fixat până la anul 1914. Dacă conferința va admite cererea, ceea-ce e probabil, având în vedere raporturile dominante din piață internațională de zahăr, atunci ne putem aștepta la o mișcare a prețurilor și la o schimbare a șanzelor de câștig mai ales în industria austro-ungară și germană.

Acțiunile de transport. Prin statificarea multor căi ferate, s-a redus la minim, numărul acțiunilor de transport, cari exercită atracție asupra speculației.

Se pot spune multe lucruri bune despre *industria de petrol*? Fără îndoială situația acesteia a devenit mai favorabilă, după-ce exploatarea tîlhărească, s-a restrins în mod însemnat. Dar organizația industriei rămâne încă un pium desiderium. Nu se poate prevedea ce se va întâmpla, dacă negocierea de cartelare nu va avea nici un rezultat. Ba chiar de s'ar încheia cartetul, experiențele de până acum ne spun, că nu va avea trănicie. Numărul și caracterul celor interesați fac foarte anevoioasă problema de a-i ține laolaltă.

Să aruncăm o privire fugitivă asupra *industriei textile*, cenușoasa îndelungată a industriei. Părea că va urma timp mai bun pentru ea. Abia se arată însă simptomele unor raporturi mai favorabile de desfăcere, când se și ivesc mișcări de grevă între țesători. Nu se știe ce extensiune vor lua și ce sfârșit vor avea.

Industriei de mașini nu-i merge rău. Dela fabricile de zahăr și berării parte i-au încurs comande mai mari, parte îi stau în perspectivă. Dar aceste abia

formează alimentație trecătoare. Comandele din partea Statului se mențin în limite foarte restrânse.

Să spunem câte- ceva și despre *industria de construcții și de materiale de construcție*. Activitatea de acest soi este intensă, ceea-ce își află expresiunea în desfacerea crescândă a ferului în bare și traverse, precum și în cererea întesită de ciment. Fără îndoială, în urma supraproducției de ciment, prețurile nu sunt tocmai rentabile. Pe de altă parte și spiritul de întreprindere e descurajat în timpul din urmă. Motivul e ușor de aflat, dacă avem în vedere situația financiară, care reacționează nefavorabil asupra afacerilor de ipotecă și de credit asupra edificiilor.

Astfel e evident, că industria își are nu numai partea luminoasă, ci se pogoră asupra ei și umbră. Se mai adaugă *scumpet-a* generală a mijloacelor de traiu, apăsând greu asupra întregii activități de producție și silind pe muncitor să pretindă urcarea salariilor. Toate aceste urcă speșele de producție, cari trebuie să le supoarte, în ultima analiză consumul.

Intrebare, dacă acest din urmă nu se va reduce, în timpul scumpetei tuturor condițiilor de traiu.

(După *Der Economist*, Nr. 43 din 1911).

Cetitor.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, la 8 Noemvrie 1911.

Situația *pieței internaționale de bani*, contrar așteptărilor de îmbunătățire semnalate și de noi în numărul nostru ultim, continuă a fi încordată. Îmbunătățirea ce s'a arătat imediat după ultimo a fost numai trecătoare și sub înfrurirea și a evenimentelor politice mai nouă banii în ultimele zile au devenit iarăși pretutindenea rari și etalonul cu tendință de urcare. Astfel în Berlin discontul privat variază între $4\frac{5}{8}\%$ și 5% , iar în Londra cotează neschimbat $3\frac{3}{8}\%$.

În *pieța internă de bani* cererile au fost la ultimo extraordinar de mari și sumarul băncii de emisiune dela 31 Octomvrie a. c. arată adevărate cifre de record. Portfoliul a crescut la K 1235.3 mil. (față de K 997 mil. în 1910), iar circulația de bancnote suse la dare a fost de K 340.9 mil. cu K 203.9 mil. mai mare decât în 1910. considerând că contingentul de bancnote a crescut cu K 200 milioane. Ofertele private au lipsit aproape cu totul în zilele ultime și în urma cererilor mari, banii continuă a fi foarte scumpi. În Budapesta cambiile de portfoliu s'au discontat între $5\frac{5}{8}\%$ — 6% , în Viena între $4\frac{7}{8}\%$ — 5% , și pentru viitorul apropiat sunt puține speranțe de îmbunătățire a situației.

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„*Ajutorul*” *institut de credit și economii societate pe acții în Șeica mare* a deschis la 1 crt. o filială în Mediaș. Conducerea noiei filiale este încredințată dlui Nicolae Tipurița.

Rugare către abonenții noștri.

Apropiindu-ne de sfârșitul anului rugăm cu stăruință pe onor. noștri abonenți, particulari ca și institute de bani, cari sunt în restanță, să binevoiască a-și achită grabnic restanțele de abonament și de taxe de inserțiuni, precum și prețul „Anuarului băncilor române” pe anii trecuți și anul curent.

CRONICA.

Necrolog. Președintele direcțiunii institutului de credit și economii „Ancora” în Hătaia *Georgiu Gaspar*, a încetat din viață la 5 Noemvrie st. n. 1911.

Rectificare. Sub titlul „Albina” la București, ziarul „Românul din Arad” în numărul său dela 7 crt. a adus știrea despre înființarea unei mari bănci în capitala României, al căreia capital în cea mai mare parte l-ar acoperi „Albina”. Precum suntem informați dela loc competent știrea în forma aceasta nu corăspunde adevărului. Fapt este numai, că în anumite cercuri financiare bine repute din România s'a ivit ideea înființării unei noue bănci de escont cu sediul în București și „Albina” încă a fost invitată a subscrie prospectul de fondare.

Bancă internațională în America. Cetim într-o revistă de specialitate din capitală că „Albina” a hotărât întemeierea unei bănci internaționale în New-York și că secretarul „Albinei” Dr. T. Brediceanu, s'ar afla deja în New-York pentru studiarea relațiilor de acolo. Că noua bancă internațională ar avea să saneze banca naționalistă românească din America „Românul” ajunsă acum deja pentru a doua oară în criză. Se poate întâmpla prea ușor zice revista din chestiune ca băncile naționaliste române agile să ne prevină din nou și interesele emigraților români să fie mai curând ocrotite, decât a sutelor de mii de emigrați maghiari.

Patriotul îngrijat poate fi liniștit, că „Banca românească internațională” va ocroti și interesele emigraților maghiari tot atât de conștiențios ca și ale altora, cum o face „Albina” și acasă cu toți clienții sei fără deosebire de naționalitate.

Societățile pe acții în Anglia. În anul 1910 au fost înregistrate, în Anglia și în Wales, conform unor date publicate în Board of Trade, 6707 societăți pe acții, dar în același an au licuidat 1958 și au fost sterse din registre 1868 de societăți. A crescut deci numărul societăților pe acții cu netto 2881. Numărul societăților pe acții înregistrate în Anglia la finele anului 1910 a fost de 47,000. Capitalul social al societăților pe acții engleze a crescut în 1910 dela 141.630,296 funți sterling (Coroane 3399.127,104) la 212.972,689 funți sterl. (K 5111,416 536).

Catedră pentru arta cruțării (economie). La universitatea din Wisconsin (America) se va întemeia în curând o nouă catedră, ai căreia profesori vor

intruă femeile cum trebuie să poarte o gospodărie rațională și cum se poate cruța în mod cuminte în sinul familiei. Conducerea universității a editat o publicație în care se arată, că populația Statelor Unite cheltuiește anual 10,000 Dollari pentru alimente și vestmante. Cumpărările le fac de cele mai multeori femeile, cari în foarte multe cazuri au prea puțină idee despre adevărata valoare a banilor și a propagă principiile cruțării este chemarea noii catedre.

Sumar.

Funcționarii de bancă afară de birou. — Reforma institutelor de bani. — Un moment de sinceritate. — Falimentul bănci „Nagytapolcsányi takarek pénztár egyeslet — Cât cheltuiesc Românii în străinătate. — Institutele de bani soc. pe acții din Ungaria din 1909 și 1910. — Perspectivele industriei. — Revista financiară: Situațiunea. — Societăți comerciale și financiare: „Ajutrrul“. — Cronică: Necrolog. Rectificare, Bancă internațională în America, Societate pe acții în Anglia. Catedră pentru arta cruțării economie.

Drepturile, datorințele și răspundibilitatea

membrilor din direcțiune

și

Drepturile, datorințele și răspundibilitatea

comitetului de supraveghiere

de

Alfred Kormos,

directorul revistei „Magyar Pénzügy“

traduceri autorizate de

Constantin Popp,

funcționar la Centrala inst. de credit și de econ. „Albina“.

Se pot comanda la traducător în Sibiiu sau la Librăria arhidiecezană din Sibiiu, cea dintâi cu prețul de K 3.—, iar cea din urmă cu prețul de K 1.50.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul, organizația, operațiunile și importanța băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.

prof. de științe comerc.

Se poate comanda dela administrația »Revistei Economice«, cu prețul de 1 coroană.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 8—9 Noemvrie 1911.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur. scut. de dare	111 25	111 20
4	” ” Cor. ” ” ”	90 85	91 20
3 1/2	” ” ” ” ” ” ”	79 15	79 50
—	Impr. cu premii à 100 fl. ” ” ”	453 —	464 —
4	” p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	318 —	316 —
3	Impr. p. regul. Porților de fier ” ” ”	75 90	76 —
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone ” ” ”	100 15	100 —
4	” rurale ungare ” ” ” ” ”	92 —	92 50
4	” ” croato-slav. ” ” ”	93 50	93 50
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. în cor., Mai-Nov., sc. de dare	92 10	92 —
4 2	” ” ” ” Ian.-Iulie ” ” ”	92 —	92 —
4 2	” ” ” ” în hârtie, Febr.-Aug. ” ” ”	95 10	95 25
4	” ” ” ” argint April-Oct.	95 25	95 25
—	Losuri din 1860 à fl. 500.—	1650 —	1670 —
4	” ” 1860 à fl. 100.—	438 —	460 —
4	” ” 1864 à fl. 100.—	621 —	614 —
3	Renta austr. aur., scut. de dare	116 05	115 75
4 1/2	” ” Cor. ” ” ” ” ” ” ”	92 —	92 —
—	” ” de invest. ” ” ” ” ” ” ”	80 70	—
C. Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	90 60	91 60
5	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	101 25	—
6	” bulgar p. căi ferate din 1892 à frs 125	121 —	—
—	Imprumut Temeș-Bega din 1897	92 15	94 —
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	93 80	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	97 70	97 70
4 1/2	” ” ” ” 50 ani în coroane	97 70	97 70
4	Banca comerc. ung. Pesta în fl.	99 75	99 75
4 1/2	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	92 50	92 75
4	Obl. com. ” banca ” ung. ” Pesta cu 10% premie	102 10	103 50
4	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	92 25	92 50
4	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	93 —	93 25
—	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	92 25	92 75
4 1/2	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	121 —
4	Seris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	93 50	94 10
—	Banca hipotecară ungară în cor.	99 50	99 50
5	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	92 50	92 50
4 1/2	Obl. cu premii Banca ” ung. hip. à K 100	—	128 —
4 1/2	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	—	101 —
4	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	—	99 —
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiiu,	99 50	99 50
4 1/2	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	92 50	92 50
4	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	99 75	100 —
4	Inst. de credit fonciar Sibiiu,	99 75	99 75
—	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	92 50	92 50
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	306 —	—
3	1880 à fl. 100	—	—
4	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	284 —	—
2	1889 à fl. 100	—	—
5	Impr. cu premii Banca ung. hipot.	261 50	254 —
—	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	131 —	129 —
—	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100.	329 —	—
—	Basilica—Budapesta à fl. 5.—	43 90	42 —
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100.—	522 —	522 —
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10.—	85 75	84 —
—	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	59 25	60 —
—	” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ” ”	524 —	524 —
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5.—	—	13 75
—	Lozuri „Jó sziv“, à fl. 4.—	—	21 —
F. Valute.			
—	Galbini imper. pr. bucată	11 37	11 47
—	20 franci aur	19 26	19 26
—	20 marce aur	23 59	23 59
—	Sovereigns pr bucată	24 16	—
—	Ruble hârtie per bucată	2 55 3/4	2 55 3/4
—	100 Marce hârtie	117 95	117 97
—	100 franci hârtie	—	95 98
—	100 lire hârtie	95 15	95 —
—	100 lei hârtie	—	95 80

„MUGURUL“, însoțire economică în Elisabetopole.

CONVOACARE.

Membrii însoțirii economice din Elisabetopole prin aceasta se convoacă la

a III-a adunare generală ordinară

care se va ținea Duminică în 12 Noembrie st. n. a. c. la oarele 1 p. m. în sala cea mare a hotelului „Takarékpenztár“ din loc cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării,
2. Darea de seamă a direcțiunii și comitetului de supraveghiere despre anul de gestiune 1910/1911.
3. Darea absolutoriului pe anul 1910/1911.
4. Modificarea statutelor însoțirii.
5. Alegeri în comitetul de supraveghiere pe baza statutelor modificate la 24 Iulie 1910.
6. Eventuale propuneri.

Elisabetopol, 25 Octomvrie 1911.

Direcțiunea.

Activa — Követel.	Bilanț încheiat la 30 Iulie 1911. — Mérleg 1911. junius 80-an.		Pasiva — Tartasik		
	K	t	K	f	
Cassa în numărar — Pénztári készlet	1045	29	Capitalul de cuote încurs — Befolyt üzem tőke	50854	32
Viță de vie — Szőő-oltvány	58000	—	Fond de rezervă — Tartalék alap	9516	22
Nutreț — Takarmány	4000	—	Contul curent — Folyó számla	119142	92
Semințe — Magvak	540	—	Reescompt — Visszleszámitolás	27286	62
Lemne — Farakár	120	—	Creditor — Hitelezők	10976	95
Parcelare — Parcelázások	48492	20	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	1452	59
Rimesse — Váltók	91084	41	Interese transit. anticip — Átmeneti kamatok	891	—
Realități — Ingatlan	12387	16	Profit curat — Tiszta nyereség	10131	84
Debitori — Adósok	8760	46			
Mobilier — Irodai felszerelés	3048	16			
amortizare — leirás	348	16			
Recvizite econ.—Gazdasági felszer.	3469	10			
amortizare — leirás	346	10			
	23025	246			
				23025	246
Spese — Költségek.	Contul Profit și Perderi — Nyereség és veszteség számla.		Venite — Jövedelem.		
	K	f	K	f	
Interese de Cont curent și Reescompt — Folyó számla és visszleszámitolási kamat.	4935	54	Venite dela mărfuri și parcelare — Jövedelem áruk és parcelázások után	30264	50
Spese — Költség	5879	68			
Salare — Fizetések	6938	23			
Porto — Posta költség.	473	70			
Chirie — Házbér	838	—			
Amortizări — Leirások.					
din Mobilier—Irodai felszerelésből	348	16			
„ Recv. econ.-Gazdasági „	346	10			
Contribuțiuni — Adó	373	25			
Profit curat — Tiszta nyereség.	10131	84			
	30264	50			
				30264	50

Elisabetopole — Erzsébetváros, la 30 Iunie 1911.

Toma Fabiu m. p., dir. exec. — vezér igazg.

Mihail R. Covrig m. p., comptabil — könyvelő.

DIRECȚIUNEA — IGAZGATOSÁG:

Nicolae Racoța m. p., președinte. — elnök.

George Simu m. p., vicepreședinte. — alelnök.

Dr. Alexandru Morariu m. p.

E. Fleșeriu m. p.

Constantin Popp m. p.

Dr. Dionisie Roman m. p.

George Șerban m. p.

S'a censurat și aflat în consonanță cu cărțile purtate în ordine. — Felülvizsgáltatott és a rendben vezetett könyvekkel egybehangzónak találtatott.

Elisabetopole — Erzsébetváros, la 25 Octomvrie 1911.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Gavrilă Bozoșan m. p.

Ioan Vătășan m. p.

Dionisie Chendi m. p.

Nicolae Galea m. p.

Nicolae Câmpian m. p.

Octavian Tobias m. p.